

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування відділення надання соціальних послуг
в умовах цілодобового перебування с. Катеринівка
Центру надання соціальних послуг Кременецької міської ради**

24.07.2024

м. Тернопіль, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі –НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 24.07.2024 групою НПМ здійснено відвідування відділення надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування с. Катеринівка Центру надання соціальних послуг Кременецької міської ради» (далі – відділення, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Криницький Олександр Миколайовий, представник Уповноваженого у Тернопільській області;

Біловус Людмила Романівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Трінька-Яворська Тетяна Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Загальна інформація.

Відвідування НПМ здійснювалось вперше. Відділення знаходиться за адресою вул. Лікарняна, 22, с. Катеринівка, Кременецький район, Тернопільська область, 47041.

Керівництво установи: Самборська Ольга Олександрівна – завідувач відділення надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування с. Катеринівка.

Центр надання соціальних послуг (далі – Центр) є комплексним закладом соціального захисту населення, структурні або відокремлені (територіальні) підрозділи якого провадять соціальну роботу та надають соціальні послуги особам/сім'ям, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах.

Основними завданнями Центру є: проведення соціально-профілактичної роботи, спрямованої на запобігання потраплянню в складні життєві обставини осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення; надання особам/сім'ям комплексу соціальних послуг, яких вони потребують, відповідно до класифікатора соціальних послуг, затвердженого Мінсоцполітики, з метою мінімізації або подолання таких обставин.

Згідно з Положенням «Про відділення надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування с. Катеринівка Центру надання соціальних послуг Кременецької міської ради», затвердженого наказом директора Центру від 07.07.2023 № 73/1-од, відділення є структурним підрозділом Центру надання соціальних послуг Кременецької міської ради, утворене для надання соціальної

послуги стаціонарного догляду для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, хворих осіб, які відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров'я за станом здоров'я не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та допомоги.

У відділенні громадяни перебувають на повному державному утриманні, одержують необхідні їм соціальні послуги стаціонарного догляду, та забезпечуються житлом, одягом, взуттям, постільною білизною, м'яким і твердим інвентарем, столовим посудом; раціональним чотириразовим харчуванням; медикаментами відповідно до медичного висновку та призначень лікаря; комунально-побутовим обслуговуванням (опалення, освітлення, тепло-, водопостачання, тощо).

Відділення розраховане на проживання 23 осіб. На день відвідування у ньому проживало 21 особа (12 жінок, 9 чоловіків), з них 9 осіб з інвалідністю, 4 ліжкові хворі.

Майновий комплекс включає одноповерхову будівлю для проживання та обслуговування підопічних, облаштовано кухню, столову, медичний кабінет, ізолятор, санвузол, душову кімнату, молитовну кімнату. На території закладу облаштовані лави для відпочинку.

Діяльність відділення забезпечують 19 працівників, з яких 5 медичного персоналу.

Підопічні охайно одягнуті та доглянуті. Проживають у кімнатах від двох до чотирьох осіб.

У відділенні організовано чотириразове харчування, середня вартість якого для одного підопічного в день складає 38,04 грн. Є достатній запас продуктів харчування.

Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» підопічними укладено (підписано) договори (декларації) з лікарями, які надають первинну медичну допомогу.

Витрати на медикаменти на одну особу в день складають 7,77 грн.

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з 15 підопічними та 3 працівниками відділення. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило. Також підопічні повідомили про відсутність застосування до них будь-яких заходів фізичного або психологічного впливу.

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

1. Відвідуванням встановлено, що під час екстреного оповіщення «Повітряна тривога» підопічні продовжують перебувати у кімнатах, в окремих випадках використовується правило «двох стін».

Зі слів керівництва установи для укриття персоналу закладу та підопічних використовується наявний у дворі підвал.

Проте, він не відповідає встановленим вимогам, та не забезпечує права маломобільних груп населення, які без сторонньої допомоги не можуть скористатися входом до нього через ускладнений вхід (фото 1). Потрапити до нього маломобільним особам неможливо.

Водночас, підвал використовується для зберігання овочевої продукції, а його площа не є достатньою для облаштування укриття відповідно до розділу V наказу Вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 (зі змінами).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 32, 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»)

2. У відділенні надається медична допомога без ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, при цьому, у штаті установи працює лікарський та медичний персонал (лікар 0,25 ставки за сумісництвом, сестра медична 4 шт. од.).

Така діяльність суперечить пункту 15 частини 1 статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», постанові Кабінету Міністрів України від 02.03.2020 № 285 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики», наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Переліку закладів охорони здоров'я» від 28.10.2002 № 385.

3. У порушення вимог пункту 2.2.2. ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007) у відділенні відсутнє приймально-карантинного відділення, до якого необхідно поміщати підопічних при влаштуванні на термін 14 днів для подальшого спостереження і забезпечення інфекційного контролю у відділенні.

В ізоляторі, який не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007, при цьому, частково виконував функцію приймально-карантинного відділення, на момент відвідування проживали підопічні у зв'язку з проведенням ремонту у їх кімнаті, що порушує вимоги статті 21 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб».

4. В закладі не забезпечено проведення щорічних медичних оглядів вузькопрофільними спеціалістами. Не фіксується інформація про відвідування та огляд підопічних лікарем.

Зазначене є порушенням пункту 1 розділу VIII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування, чи не набули такої здатності, який затверджений наказом Міністерства соціальної політики від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23.03.2016 за № 432/28562, згідно якого

спостереження за станом здоров'я та організація надання медичної допомоги, у тому числі відповідно до призначень лікарів є одним із заходів, що складають зміст соціальної послуги стаціонарного догляду.

5. У медичному кабінеті виявлено значну кількість медичних препаратів, термін придатності яких спливає, та використання яких може становити загрозу для здоров'я підопічних.

Це свідчить про порушення закладом статті 23 Закону України «Про лікарські засоби», пунктів 5, 6 розділу II Правил утилізації та знищення лікарських засобів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.04.2015 № 242.

Порушення права осіб на гідні умови проживання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 28 Конституції України).

6. Групою НПМ встановлено, що в декількох кімнатах підопічних, площа є меншою від встановленої норми (8 м². на особу), що є порушенням норм житлової площі на особу, та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007.

7. Виявлено продукти харчування термін придатності яких спливає (молоко, кефір) (фото 2, 3). Зазначене є суттєвим порушенням Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та може становити загрозу для здоров'я підопічних.

8. В закладі не визначено осіб, які уповноважені на допуск готової продукції для її видачі підопічним, не відбираються добові проби страв.

9. Закладом не забезпечено наявність дієтичного харчування.

10. У житлових кімнатах, у яких проживає більше ніж одна ліжкова хвора особа, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур, що є порушенням права на приватність (фото 4).

Порушення права осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

11. У відділенні проживає 9 осіб з інвалідністю. Термін дії індивідуальних програм реабілітації (далі - ІПР) деяких із них завершився, відповідно реабілітаційні заходи не здійснюються, що є порушенням Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», яким передбачено, що ІПР є обов'язковими для виконання установою, в якій перебуває особа з інвалідністю, а особи, винні у порушенні законодавства про реабілітацію осіб з інвалідністю, несуть відповідальність згідно із законом. Механізм складання форм індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю, заповнення ІПР, унесення до неї змін і результатів про виконання реабілітаційних заходів, а також підбиття підсумків виконання ІПР, визначений Порядком складання форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 08.10.2007 № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда» (далі – Наказ МОЗ № 623). Відповідно до Наказу МОЗ

№ 623 контроль за виконанням ІПР здійснюється не рідше одного разу на два роки, а підведення підсумків про виконання ІПР здійснюють МСЕК при черговому складанні ІПР та/або при черговому огляді особи з інвалідністю та дають рекомендації щодо подальшої реабілітації.

12. Єдина санітарно-гігієнічна кімната закладу облаштована із порушенням пункту 11 «Державні будівельні норми. Інклюзивність будівель і споруд» (далі – ДБН), а саме: відсутні поручні, штанги, поворотні або відкидні сидіння, гачки для одягу, милиць та іншого приладдя поруч з унітазом (фото 5).

Порушення права на інформацію (стаття 59 Конституції України).

13. На інформаційних стендах відділення відсутня інформація про права і обов'язки підопічних (фото 6).

В закладі відсутній журнал звернень, скарг та пропозицій підопічних і відвідувачів відділення, чим порушується їх право на звернення, що гарантовано статтею 40 Конституції України.

Інші порушення

14. Під час вибіркового ознайомлення з особовими справами підопічних встановлено, що документи, які містяться в них не відповідають вимогам Державного стандарту та Постанови Кабінету Міністрів України від 29.12.2009 № 1417 «Деякі питання діяльності територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг)».

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Тернопільській обласній військовій адміністрації:

1.1. вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності відділення надання соціальних послуг в умовах цілодобового перебування с. Катеринівка Центру надання соціальних послуг Кременецької міської ради»;

1.2. вжити організаційних заходів щодо отримання закладом ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, передбаченої Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності»;

1.3. сприяти в організації виїзного засідання медико-соціальної експертної комісії до відділення (с. Катеринівка) з метою розроблення та коригування індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю, які там проживають.

2. Кременецькій міській раді забезпечити:

2.1. контроль за усуненням недоліків, викладених у цьому звіті, та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання підопічних;

2.2. облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

2.3 контроль за якістю харчування, соціально-побутового і медичного обслуговування підопічних закладу.

3. Центру надання соціальних послуг Кременецької міської ради забезпечити:

3.1. дотримання вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»;

3.2. контроль за належним веденням необхідної документації у відділенні (особових справ);

3.3. розміщення на інформаційному стенді інформацію про права та обов'язки підопічних;

3.4. профілактичний медичний огляд підопічних вузькими спеціалістами;

3.5. обстеження осіб з інвалідністю МСЕК з метою оформлення та коригування індивідуальних програм реабілітації, виконання реабілітаційних заходів і здійснення контролю за їх виконанням;

3.6. роботу харчоблоку відповідно до встановлених санітарних норм та вимог;

3.7. ведення медичної документації підопічних відділення;

3.8. дотримання права підопічних на приватність, зокрема, оснастити житлові кімнати, у яких проживає більше, ніж одна ліжкова хвора особа, ширмами;

3.9. вжиття невідкладних заходів до усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у закладі, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності.

Додатки: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст Відділу

сприяння роботі регіональних

представництв Секретаріату

Уповноваженого Верховної

Ради України з прав людини

Тетяна Трінька-Яворська

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

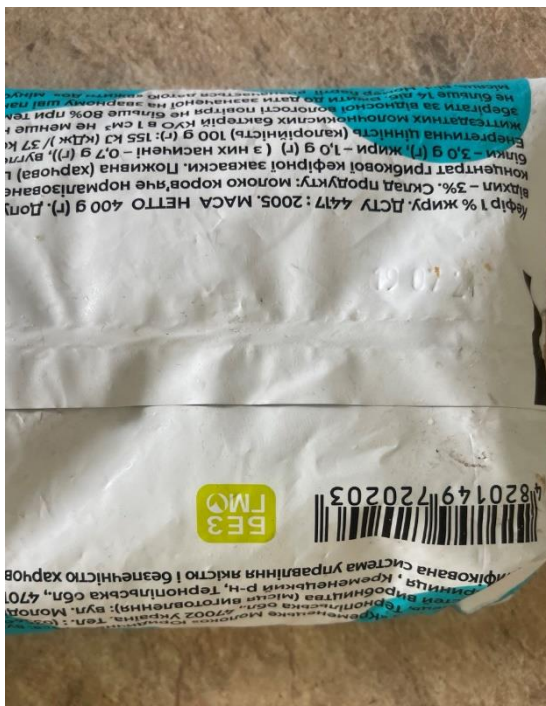

Фото 4

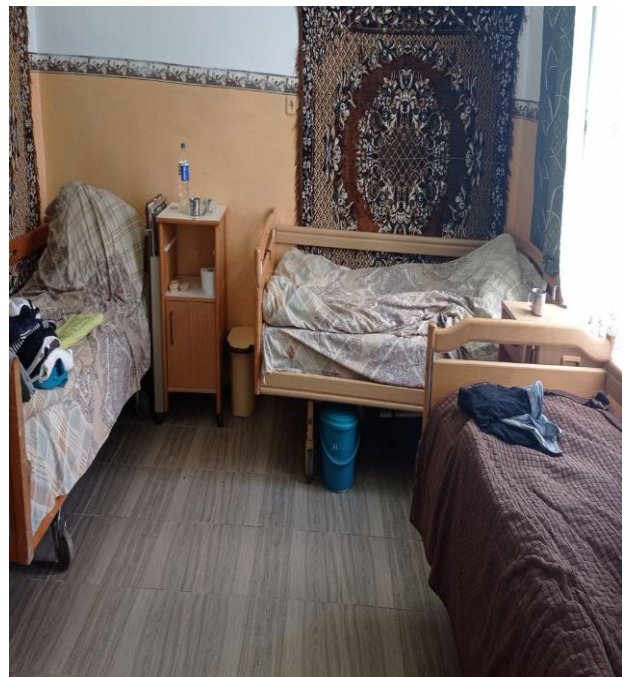

Фото 5

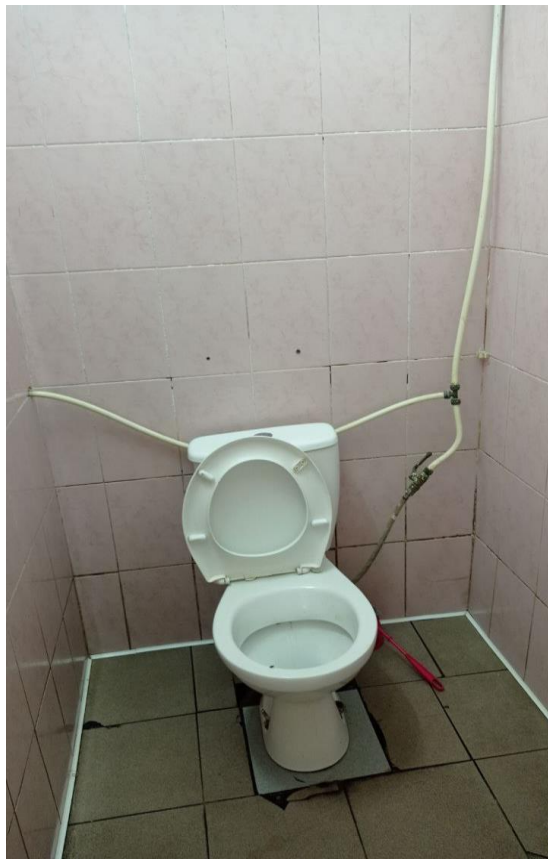

Фото 6

